

Bibliotēku pakalpojumi

Gugliskā teorija un lietišķā prakse

**Dace Gasiņa
LNB direktora vietniece
2007**

Google fenomens. Kā tas sākās

- 1981. gadā tika izveidota Web platforma, kas mainīja spēles noteikumus IT tehnoloģiju tirgū. Google atrada veidu kā nopelnīt, liekot maksāt trešajām pusēm.

Google uzvaras gājiens

- **2006 februārī - 5.3 biljoni**
- **2005. gada februārī - 3.8 biljoni**

Google	48.5%
Yahoo	22.5%
MSN	10.7%
AOL	6.6%

Google fenomens

- **Search Alerts**
Get email updates on the topics of your choice [Blog Search](#)
Find blogs on your favorite topics [Book Search](#)
Search the full text of books [Catalogs](#)
Search and browse mail-order catalogs [Checkout](#)
Complete online purchases more quickly and securely [Desktop](#)
Search and personalize your computer [Directory](#)
Browse the web by topic [Earth](#)
Explore the world from your computer [Finance](#)
Business info, news, and interactive charts [iGoogle](#)
Add news, games and more to the Google homepage [Images](#)
Search for images on the web [Maps](#)
View maps and get directions [News](#) - now with [archive search](#)New!
Search thousands of news stories [Notebook](#)New!
Clip and collect information as you surf the web [Patent Search](#)New!
Search the full text of US Patents [Product Search](#)
Search for stuff to buy [Scholar](#)
Search scholarly papers [Specialized Searches](#)
Search within specific topics [Toolbar](#)
Add a search box to your browser [Video](#)
Search for videos on Google Video and YouTube [Web Search](#)
Search over billions of web pages [Web Search Features](#)
Find movies, music, stocks, books, and more **Explore and innovate** [Code](#)
Download APIs and open source code [Co-op](#) - now with [Custom Search Engine](#)New!
Contribute your expertise and customize the web search experience [Labs](#)
Explore Google's technology playground **Communicate, show & share** [Blogger](#)
Share your life online with a blog -- it's fast, easy, and free [Calendar](#)
Organize your schedule and share events with friends [Docs & Spreadsheets](#)
Create and share your projects online and access them from anywhere [Gmail](#)
Fast, searchable email with less spam [Groups](#)
Create mailing lists and discussion groups [Orkut](#)
Meet new people and stay in touch with friends [Picasa](#)
Find, edit and share your photos [SketchUp](#)
Build 3D models quickly and easily [Talk](#)
IM and call your friends through your computer [Translate](#)
View web pages in other languages [YouTube](#)New!
Watch, upload and share videos **Go mobile** [Maps for mobile](#)
View maps and get directions on your phone [Mobile](#)
Use Google on your mobile phone [SMS](#)
Use text messaging for quick info **Make your computer work better** [Pack](#)
A free collection of essential software [Web Accelerator](#)
Speed up the web

Google jeb web sabiedrība

- “Ļaudis vēlas ņemt varu savās rokās. Miljoniem cilvēku pasūta biļetes ceļojumam, grāmatas vai citas preces internetā, viņi tur satiek savus draugus, ielādē mūziku un filmas – visu to var izdarīt, kad viņi to vēlas, neatkarīgi no tā, vai veikals ir atvērts vai nav” (Tonijs Blērs - [The Guardian](#), 2006, September 30)

Par ko sapņo Web paaudze

- Veidot pašiem savu vidi (landscape)
- Izvēlēties vienu informācijas vietni (mājvietu) (piem. Amazon.com vai Google), kas nepārtraukti piedāvā jaunas un jaunas informācijas meklēšanas, izguves, sakārtošanas un dalīšanās ar to iespējas
- (P.Godwin, University of Bedfordshire, UK
<http://infolitweb.blogspot.com>)

Ko Web 2.0 paaudze vairs nevēlas

- Bibliotēkas ar klusajām pulēto galdu rindām nav tā vieta, kur studenti vēlas mācīties, viņi vēlas, lai būtu iespējams pašiem veidot savus informācijas rīkus
- Bibliotēku veidotās datu bāzes viņiem šķiet par sarežģītām un tā nav tā vieta, kur viņi vēlas meklēt informāciju. Viņi nav ieinteresēti lietot būla matricas ne izmantot bibliotekāra padomus.
- (P.Godwin, University of Bedfordshire,UK)

Vai konceptuāli mainās izpratne par informācijpratību

2004

- “Informācijpratība ir zināšanas par to, kad un kādēļ Jums vajag informāciju un kur to atrast, kā novērtēt, lietot un dalīties ar to ievērojot noteiktas ētikas normas”.

CILIP (Chartered Institut of Library and Information.UK www.cilip.org.uk).

Informācijparatības pamatprincipi

- 2006
 - Apzināties informācijas nepieciešamību
 - Pazīt resursus un prast tiem piekļūt
 - Veidot meklēšanas stratēģiju
 - Noteikt informācijas atrašanās vietu un piekļuves iespējas
 - Salīdzināt&izvērtēt
 - Organizēt, sameklēt un darīt zināmu citiem
 - Sintezēt un pievienot jaunas zināšanas
- SCONUL (Society of College, National and University Libraries, UK
www.sconul.ac.uk),

Kas raksturīgs informācijas ekosistēmai šodien?

- Viss ir atvērts diskusijai, interpretācijai, amatierismam, pašorganizācijai
- Atvērtības (brīvības) ideoloģija
- Tehnoloģiskā atvērtība
- Fragmentāro zināšanu laikmets (Sebastians Fiedlers)
- Sociotehnoloģiskas izmaiņas
- Plaģiātisma laikmets

Vai tiek zaudētas ilūzijas par to, kas ir laba bibliotēka

- Tehnoloģiskais parks
- Psihoanalītiķa kabinets
- Mācību klase
- Vienas pieejas apkalpošanas punkts
- Aktuālu problēmu risināšanas vieta
- Kvalitatīvas informācijas ieguves vieta
- Kulturālas izklaides vieta

Bibliotēka un tradīcijas

- Cieši turēt grožus – “droša bibliotēka”
(Bibliotēka, kura piegādā un kontrolē informāciju)
- Atkarīgi lietotāji
- Padarīt visu informāciju pieejamu saviem lasītājiem (vismaz deklarējam)
- Morāla atbildība, kolektīva atbildība
- Radam jaunus produktus, neraugoties uz to, ka tiešsaistē šāda informācija jau ir
(Bibliotekāru pašrealizācija)

Bibliotēkas 2.0 vide

- Lasītājs un bibliotekārs ir viena komanda
- Interaktīva vide, kura rosina līdzdarboties
- Visu var mainīt
- Grupu nodarbības

Web 2.0 tehnoloģijas – jauna pakalpojumu filozofija

- Dinamiskāks pakalpojums
- Personalizētāks
- Saturā bagātāks
- Atraktīvāks pakalpojums
- Plašāka un aktīvāka atgriezeniskā saite
- Kolektīvās intelīgences veidošanās
- Lietotāju iesaistīšanās resursu veidošanā
(Amazon, Flickr, MySpace, Facebook, Wikipedia)

Liberāla bibliotēka

- Ja mēs ļaujam lietotājam piedalīties datu, informācijas un zināšanu procesā, mēs varam sagaidīt kaut ko kvalitatīvi augstāku - mūsu “kolektīvo smadzeņu” nākamo līmeni
- Kur paliek autoritāte? (Bailes par uzticamību. Kvalitāte var pārvērsties sarunu procesā)

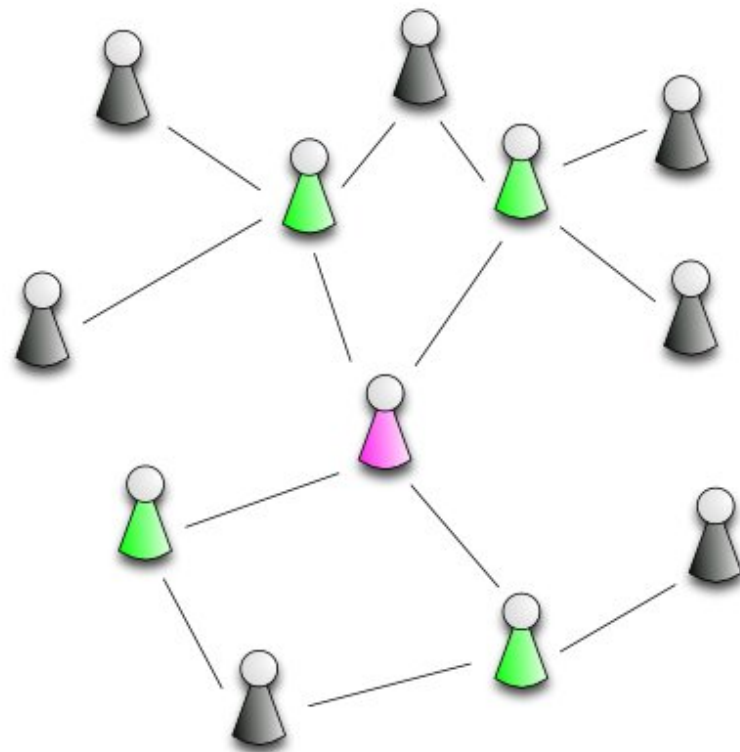
Bibliotekārs šodien?

- Ekonomisks faktors
- Kultūras procesu nepārtrauktības nodrošinātājs
- Psihologs, problēmu risinātājs
- Jauno tehnoloģiju ieviesējs
- Informācijas “motivators”

Reālā situācija

- Vai bibliotekāri saprot, kas notiek ar web tehnoloģijām?
- Vai bibliotekāri blogo?
- Vai bibliotekāri ir gatavi komunicēt?

Vai ir vajadzīgas izmaiņas?

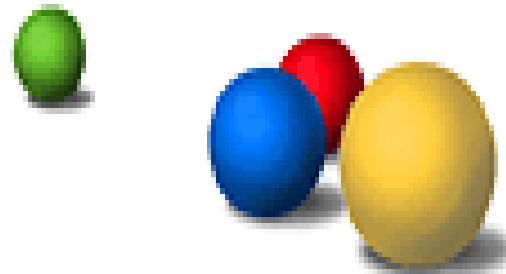
- Izmaiņas nav veicamas ātri, it īpaši ja tās nemaz negrib
- Neizbēgamas problēmas (grūti ietekmējamās – laiks, cilvēki, tehnoloģijas)
- Tehnoloģijas izmaiņas – ko nu! Mēs zaudējam sevi? Mēs riskējam izkrist no komunikāciju aprites

Izmaiņas – jauns izaicinājums bibliotēkām

- iespēja piedalīties kolektīvā informācijas procesa veidošanā
- iespējas bibliotekāriem, ne tikai ekspertiem uzlabot kolektīvo informatīvo ekoloģiju
- Plaši pielietot informācijas filtrēšanas mehānismus
- iespēja būt aktīvākiem informacionālās vides veidotājiem, sniedzot konceptuālu audzināšanu

Aktivitāte

- Aktivitāte kā sistemātiska esamība/realitāte
- Aktivitāte gan no bibliotekāra, gan lasītāja puses
- Aktivitāte kā kvalitāte, ko var izvērtēt

Kvalitātes kompetences

- Filozofija
- ICT (information and communication technologies) kompetences
- Psiholoģija
- Spēja tikt galā ar negaidītām situācijām, mainīt taktiku
- Darbs komandā
- Visas pārējās iemaņas – analīze, indeksēšana u.c.

Kas ir kvalitatīva pakalpojuma galvenā atslēga

- Konceptuāla izpratne ir svarīgāka par tehniskajiem trikiem
- Prasme identificēt un risināt lasītāja problēmas, stratēģiski izvēlēties nestandarta risinājumus

Paldies par uzmanību!